

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВОДНОГО ГОСПОДАРСТВА ТА
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ**

Навчально-науковий інститут агроекології та землеустрою

07-06-127S

СИЛАБУС

SYLLABUS

навчальної дисципліни

Лідерство та управління командою		Leadership and team management
Шифр за ОП	BB7.2	Code in Degree Programme
Освітній рівень: магістерський (другий)		Level of Education: Master's (second)
Галузь знань Сфера обслуговування	24	Field of Knowledge Service sector
Спеціальність Туризм і рекреація	242	Field of Study: Travel, tourism and leisure
Освітня програма: Туризм і рекреація		Degree Programme: Travel, tourism and leisure

РІВНЕ – 2024

Силабус навчальної дисципліни «Лідерство та управління командою» для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня, які навчаються за освітньо-професійною програмою Туризм і рекреація спеціальності 242 Туризм і рекреація. Рівне. НУВГП. 2024. 12 стор.

ОП на сайті університету
[1KrFRBjka_JERX_IXZ8kz6PZCRO/view](https://drive.google.com/file/d/1xcsP-1KrFRBjka_JERX_IXZ8kz6PZCRO/view)

[https://drive.google.com/file/d/1xcsP-](https://drive.google.com/file/d/1xcsP-1KrFRBjka_JERX_IXZ8kz6PZCRO/view)

Розробник силабусу: *е-підпис Клименко О.М., д.с.-г.н., професор кафедри туризму та готельно-ресторанної справи.*

Силабус кафедри менеджменту та публічного врядування
Протокол № 1 від “30” серпня 2024 року

Завідувач кафедри:
е-підпис Тихончук Л.Х., д.н.держ.упр., доцент

Керівник ОП: *е-підпис Коротун О.П., к.екон.н., доцент*

Схвалено науково-методичною радою з якості ННІ агроєкології та землеустрою
Протокол № 2 від “24” вересня 2024 року

Голова науково-методичної ради з якості ННІАЗ:
е-підпис Прищепя А.М., д.с.-г.н., професор

© Клименко О.М., 2024

© НУВГП, 2024

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Лідерство та управління командою»

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ

Ступінь вищої освіти	<i>магістр</i>
Освітня програма	<i>Туризм і рекреація</i>
Спеціальність	<i>242 Туризм і рекреація</i>
Рік навчання, семестр	<i>1 рік навчання, 1 семестр</i>
Кількість кредитів	<i>3,5</i>

Лекції:	денна – 18 год., заочна – 2 год.
Практичні заняття:	денна – 16 год., заочна – 10 год.
Самостійна робота:	денна – 71 год., заочна – 93 год.
Курсова робота:	ні
Форма навчання	денна/заочна
Форма підсумкового контролю	залік
Мова викладання	українська

ІНФОРМАЦІЯ ПРО ВИКЛАДАЧА*

ПРОФАЙЛ ЛЕКТОРА

Лектор

Клименко Олександр Миколайович,

професор кафедри менеджменту та публічного врядування, доктор сільськогосподарських наук

Вікіситет

[Клименко Олександр Миколайович — Wikicumet \(nuwm.edu.ua\)](#)

ORCID

<http://orcid.org/0000-0002-2047-8824>

Як комунікувати

o.m.klymenko@nuwm.edu.ua

Актуальні оголошення на сторінці дисципліни в системі MOODLE

ІНФОРМАЦІЯ ПРО НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ

Мета та завдання

Метою навчальної дисципліни «Лідерство та управління командою» є надання здобувачам вищої освіти глибокого та системного розуміння теоретичних та практичних аспектів лідерства та командної роботи, виявлення та розвиток лідерських якостей, формування загальних компетентностей щодо використання інструментів лідерства у професійній діяльності, прийняття ефективних управлінських рішень, здатності працювати у міждисциплінарній команді, а також оволодіння практичними інструментами представлення результатів власних досліджень та досліджень команди тощо.

Завданнями вивчення навчальної дисципліни «Лідерство та управління командою» є: оволодіння знаннями щодо сутності лідерства, історії розвитку відповідних теорій, особливості різних стилів лідерства, передумов ефективного лідерського впливу; формування вміння здійснювати аналіз ситуативних чинників, що обумовлюють вибір ефективного стилю лідерства в умовах мінливого зовнішнього середовища, навичок та вмінь обирати ефективні методи та прийоми управлінського впливу в умовах невизначеності та ризику; набуття навичок приймати управлінські рішення та виробляти стратегію діяльності з урахуванням загальнолюдських цінностей; ідентифікувати й намітити план розвитку лідерських якостей; набуття навичок взаємодії та командної роботи; забезпечення вміння визначати сфери спільних інтересів та цінності для побудови ефективного партнерства, здійснювати оцінку ділових партнерів, оформляти договірні відносини, здійснювати ділові переговори з урахуванням етичних вимог; формування навичок професійної комунікації й аргументованого дискутування з питань підприємництва, лідерства та командотворення, пояснення змісту відповідної проблематики в колі фахівців та нефахівців.

Посилання на розміщення навчальної дисципліни на навчальній платформі Moodle

<https://exam.nuwm.edu.ua/course/view.php?id=1899>

Компетентності

ЗК1. Здатність до організації, планування, прогнозування результатів діяльності.

ЗК3. Здатність спілкуватися іноземною мовою.

ЗК5. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

ЗК6. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК7. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК9. Здатність знаходити шляхи та методи здійснення науково-обґрунтованих організаційних заходів щодо запобігання забрудненню довкілля у сфері туризму.

СК7. Здатність розробляти та впроваджувати інновації в діяльності суб'єктів туристичного ринку.

Програмні результати навчання

PH2. Спеціалізовані уміння/навички розв'язання проблем, необхідні для проведення досліджень та/або провадження інноваційної діяльності з метою розвитку нових знань та процедур у сфері туризму і рекреації.

PH3. Застосовувати сучасні цифрові технології, методи та інструменти дослідницької та інноваційної діяльності для розв'язання складних задач у сфері туризму та рекреації.

PH5. Здійснювати комплексний аналіз і оцінювання функціонування туристичного ринку різних ієрархічних рівнів, прогнозувати тенденції його розвитку.

PH8. Управляти процесами в суб'єктах індустрії туризму та рекреації на різних ієрархічних рівнях, які є складними, непередбачуваними і потребують нових стратегічних підходів.

СТРУКТУРА ТА ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Лекції – 18 год., практичні – 16 год., самостійна робота – 71 год.

ЛЕКЦІЙНІ, ПРАКТИЧНІ ТА ЛАБОРАТОРНІ ЗАНЯТТЯ

Тема

Вид навчальної роботи, години, ПРН	Зміст (перелік навчальних матеріалів, які повинен опанувати студент)	Методи, технології, форми проведення занять
Змістовий модуль 1. Фундаментальні основи лідерства		
Тема 1. Лідерство та лідери в сучасному суспільстві		
Лекція – 2 год., практ. – 2 год. PH 2, PH 3	Сутність поняття «лідерство», основні категорії. Лідерство та управління: головні відмінності. Портрет сучасного лідера. Типові невдачі та помилки лідерів. Роль лідера в глобальному світі та на мікро-рівні. Задачі лідера. Організаційне лідерство. Приклади успішних компаній.	<i>Лекція у формі діалогу. Презентація. Дискусія. Індивідуальні завдання для вирішення практичних вправ.</i>
Тема 2. Типологія лідерства		

<p>Лекція – 2 год., практ. – 2 год.</p> <p>RH 5, RH 8</p>	<p>Основні теорії лідерства. Стили лідерства. Типи лідерів. Експертне, емоційне, харизматичне та ситуаційне лідерство. Віртуальне лідерство. Трансформаційні та транзакційні лідери. Класифікація лідерів. Обов'язки менеджера та керівника, відмінність керівника від лідера. Психотип лідера. Політичне лідерство. Редизайн лідерства. Типи лідерства за М.Вебером</p>	<p>Міждисциплінарне навчання. Міні-лекція. Презентація. Тестові завдання. Аналіз конкретних ситуацій (case study). Обговорення.</p>
Тема 3. Влада та лідерство		
<p>Лекція – 2 год., практ. – 2 год.</p> <p>RH 3, RH 5, RH 8</p>	<p>Природа влади. Влада лідера. Джерела індивідуальної влади. Використання влади при прийнятті стратегічних рішень. Потреба в досягненні й потреба у владі. Форми влади та їх взаємодія. Експертна та харизматична влада. Рівні лідерства. Розвиток компетентностей сучасного лідера, його авторитет. Психологічні засоби створення привабливого іміджу лідера і організації.</p>	<p>Міні-лекція. Презентація. Тестові завдання. Аналіз конкретних ситуацій (case study). Обговорення</p>
Тема 4. Індивідуальне та групове лідерство		
<p>Лекція – 2 год., практ. – 2 год.</p> <p>RH 2, RH 3, RH 5</p>	<p>Лідерство та прийняття рішень. Прийняття рішень в умовах невизначеності та ризику. Прийняття рішень в умовах ризику. Дерево рішень. Евристичні методи прийняття рішень. Прийняття рішень в умовах конфлікту. Індивідуальне прийняття рішень. Особливості групового прийняття рішень. Гендерні аспекти прояву лідерства.</p>	<p>Міні-лекція. Презентація. Мозковий штурм. Case study. Тестові завдання.</p>
Змістовий модуль 2. Фундаментальні основи забезпечення ефективної командної роботи		
Тема 5. Поняття команди, характерні ознаки ефективних команд. Життєвий цикл команди		

<p>Лекція – 4 год., практ. – 2 год.</p> <p>РН 3, РН 5, РН 8</p>	<p>Підходи до визначення команди. Основи відмінності між командою та групою. Ключові характерні ознаки команди. Принципи організації командної форми робіт. Цілі та ролі в команді. Фактори ефективної роботи команди. Критерії ефективної команди. Підходи до формування команди. Приклади ефективних команд. Підбір та оцінка команди. Психологічна сумісність в команді. Основні етапи функціонування команди. Стадії розвитку команди за Брюсом Тукманом. Проєктні команди. Життєвий цикл команди проєкту.</p>	<p>Лекція-бесіда. Індивідуальні завдання для вирішення практичних вправ. Колаборативне навчання (груповий проєкт). Тестові завдання</p>
<p>Тема 6. Особливості прийняття індивідуальних та групових рішень. Комунікації при прийнятті управлінських рішень</p>		
<p>Лекція – 2 год., практ. – 2 год.</p> <p>РН 2, РН 3,РН 5</p>	<p>Сутність індивідуального та групового рішення. Їх переваги та недоліки. Чинники, що впливають на прийняття рішень. Психологічні та організаційні аспекти прийняття рішень. Фактори впливу в групі. Організація виконання управлінських рішень. Значення комунікацій в розробці та прийнятті управлінських рішень. Роль інформації в розробці і прийнятті управлінських рішень. Застосування сучасних інформаційних технологій в розробці та прийнятті управлінських рішень.</p>	<p>Лекція у формі діалогу. Презентація. Обговорення. Метод узагальнення та конкретизації.</p>
<p>Тема 7. Ефективна взаємодія в команді</p>		
<p>Лекція – 2 год. практ. – 2 год.</p> <p>РН 5, РН 8</p>	<p>Розподіл ролей в команді. Рівні компетентності сучасного менеджера в командоутворенні. Формування та розвиток навичок командної взаємодії. Командна згуртованість. Соціально-психологічний клімат в команді. Принципи подвійної відповідальності в роботі команди.</p>	<p>Лекція-візуалізація. Індивідуальні завдання (творчий проєкт). Презентація результатів. Обговорення.</p>
<p>Тема 8. Ефективне управління командою</p>		

<p>Лекція – 2 год., практ. – 2 год.</p> <p>PH 5, PH 8</p>	<p>Форми керівництва командою. Методи зміцнення команди. Фактор довіри у команді. Управління конфліктами. Класифікація конфліктів. Варіанти поведінки у конфлікті. Стратегії і технології управління конфліктами, структурні та міжособистісні методи вирішення конфліктів. Моніторинг ефективності команди. Стили управління персоналом.</p>	<p><i>Міждисциплінарне навчання. Міні-лекція. Презентація. Тестові завдання. Аналіз конкретних ситуацій (case study).</i></p>
---	---	---

Форми та методи навчання

При викладанні навчальної дисципліни для активізації освітнього процесу передбачено застосування сучасних навчальних технологій, таких, як: проблемні лекції, міні-лекції, лекції-візуалізації, робота індивідуальна та в малих групах (колаборативне навчання), семінари-дискусії, кейс-метод, метод мозкового штурму, вільних асоціацій, обговорення, дискусії, конкретизації, порівняння, діалогові технології, самостійна робота пошукового характеру тощо.

Лекції супроводжуються демонстрацією схем, таблиць з мультимедійним супроводом, що сприятиме розвитку творчого та логічного мислення у здобувачів вищої освіти.

На практичних заняттях розглядаються завдання, наближені до реальних ситуацій: використовується роздатковий матеріал для формування у здобувачів вищої освіти системного мислення, розвитку пам'яті; виконуються індивідуальні та групові творчі проекти із подальшою демонстрацією результатів; проводиться дискусійне обговорення проблемних питань; задаються провокаційні питання.

Інструменти, обладнання, програмне забезпечення

Мультимедійно-проекційна апаратура, інформаційно-комунікаційні системи, програмне забезпечення (графічні редактори, Office 365 тощо)

Порядок оцінювання програмних результатів навчання/ результатів навчання

Для досягнення цілей та завдань дисципліни здобувачам вищої освіти потрібно засвоїти теоретичний матеріал, вчасно виконати практичні завдання, здати модульні контролі знань. Студенти можуть виконувати альтернативні завдання, які забезпечуватимуть досягнення встановлених результатів навчання, за попереднім погодженням з викладачем.

Критерії оцінювання встановлюються окремо до кожного навчального завдання у відсотках від кількості балів, виділених на завдання із заокругленням до цілого числа:

- 100% – завдання виконано правильно, вчасно і без зауважень;
- 80% – завдання виконано повністю і вчасно. проте містить окремі несуттєві недоліки (висновки, оформлення тощо);
- 60% – завдання виконано повністю, але містить суттєві помилки в підходах, розрахунках або в методиці;
- 40% – завдання виконано частково та містить суттєві помилки методичного або розрахункового характеру;
- 0% – завдання не виконано.

Система оцінювання знань студентів проводиться відповідно до Положення про організацію освітнього процесу в Національному університеті водного господарства та природокористування <http://ep3.nuwm.edu.ua/4088/>

Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою. Бали нараховуються за наступним співвідношенням:

- практичні/самостійні/індивідуальна тощо: 60% семестрової оцінки; максимальна кількість балів – 60;
- модульна контрольна робота: 40% семестрової оцінки (максимальна кількість балів – 40 (модуль 1 – 20 балів, модуль 2 – 20 балів)).

Підсумкова максимальна кількість балів – 100.

За кожним змістовим модулем проводиться по одному модульному контролю. Модульні контролі проводяться у тестовій формі на платформі <https://exam.nuwm.edu.ua/> відповідно до графіка освітнього процесу.

Порядок проведення поточних і семестрових контролів та інші документи, пов'язані з організацією оцінювання та порядок подання апеляцій наведений на сторінці Навчально-наукового центру незалежного оцінювання за посиланням - <https://nuwm.edu.ua/struktorni-pidrozdili/navch-nauk-tsentr-nezaleznoho-otsiniuvannia-znan/dokumenty>

Рекомендована література

Основна література:

1. Wesley E. Donahue. Building Leadership Competence: A Competency-Based Approach to Building Leadership Ability. 2020. 510 p.
2. W. Gibb Dyer Jr., Jeffrey H. Dyer, William G. Dyer. Team Building: Proven Strategies for Improving Team Performance. 2013. 304 p.
3. Вербовська Л. С., Боднар Г.Ф., Микитюк Н.Є. Технології лідерства в організації. Конспект лекцій. Івано-Франківськ: Видавництво «ІФНТУНГ». 2021. 80 с.
4. Іцхак Адізес «Командне лідерство. Як порозумітися з будь-яким менеджером» / І. Адізес. «Наш формат», 2018. 304 с.
5. Кифяк В. Інструменти командоутворення. Чернівці : Чернівець. нац. ун-т імені Юрія Федьковича, 2022. 165 с.
6. Лях Ю. І. Лідерство в публічному управлінні : конспект лекцій. Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. – Харків : ХНУМГ ім. Бекетова. 2022. – 74 с.
7. Колот А.М., Цимбалюк С.О. Мотиваційний менеджмент: підручник. Київ: КНЕУ. 2018. 479 с.
8. Сергеева Т.В., Дорін Фестеу, Гейл Роунтрі. Лідерство і командна робота: Навчальний посібник. Харків: ХНУБА. 2017. 124 с.
9. Таранюк К. В. Лідерство та команда в публічному управлінні : конспект лекцій. Суми : Сумський державний університет, 2020. 175 с.

Додаткова література:

10. Балановська Т.І., Гоголя О.П., Кубіцький С.О., Михайліченко М.В., Троян А. В. Управління організацією: навчальний посібник. Київ: ФОП Ямчинський О.В., 2021. 464 с.
11. Жигайло Н., Кохан М., Данилевич Н. Психологія бізнесу. Навч. посібн. Львів: ВЦ ЛНУ імені Івана Франка, 2019. 308 с.
12. Крейг Н. Лідерство починається з призначення / пер. з англ. В. Галкіної. Київ : Фабула, 2019. 240 с.
13. Нежинська О.О. Лідерство та керівництво: психологічний дискурс : монографія. Київ : Олді+. 2020. 364 с.
14. Романовський О.Г., Шаполова В.В., Квасник О.В., Гура Т.В. Психологія тимбилдингу : навчальний посібник. Харків : «Друкарня Мадрид». 2017. 92 с.

Інформаційні ресурси в Інтернет

1. Наукова бібліотека НУВГП (м. Рівне, вул. Олекси Новака, 75). URL : http://nuwm.edu.ua/MySql/page_lib.php
2. Національна бібліотека ім. В. І. Вернадського. URL : <http://www.nbuv.gov.ua/>
3. Рівненська обласна універсальна наукова бібліотека (м. Рівне, пл. Короленка, 6). URL : <http://libr.rv.ua/>

Поєднання навчання та досліджень

Здобувачі вищої освіти мають можливість додатково отримати бали за виконання індивідуальних завдань дослідницького характеру, а також можуть бути долучені до написання та опублікування наукових статей з тематики курсу.

ПОЛІТИКИ ВИКЛАДАННЯ ТА НАВЧАННЯ

Перелік соціальних, «м'яких» навичок (soft skills)

Здатність логічно обґрунтовувати свою позицію, вміння працювати в команді, здатність до навчання, здатність переконувати, аргументувати, базові навички переговорів, уміння слухати і запитувати, формування власної думки та прийняття рішення в умовах невизначеності, здатність управляти своїми емоціями та емоціями інших людей, ініціативність, уміння управляти людьми, креативність, здатність розвивати потенціал лідера, підприємливість і вміння йти на виправданий ризик.

Дедлайни та перескладання

Ліквідація академічної заборгованості здійснюється згідно «Порядку ліквідації академічних заборгованостей у НУВГП», <http://ep3.nuwm.edu.ua/4273/>. Згідно цього документу і реалізується право студента на повторне вивчення дисципліни чи повторне навчання на курсі.

Перездача модульних контролів здійснюється згідно <https://nuwm.edu.ua/struktorni-pidrozdi/навч-наук-тсентр-незалежного-отсінювання-знан>

Оголошення стосовно дедлайнів здачі та перездачі оприлюднюються на сторінці MOODLE <https://exam.nuwm.edu.ua/>

Студенти зобов'язані дотримуватися дедлайнів, встановлених для виконання усіх видів навчальних завдань, розміщених на сторінці курсу на платформі MOODLE.

Неформальна та інформальна освіта

Здобувачі вищої освіти мають право на перезарахування результатів навчання, набутих у неформальній та інформальній освіті згідно з відповідним положенням: <http://nuwm.edu.ua/sp/neformalna-osvita>.

Також здобувачі вищої освіти можуть самостійно на платформах Prometheus, Coursera, edEx, edEra, FutureLearn та інших опанувати матеріал для перезарахування результатів навчання. При цьому важливо, щоб знання та навички, що формуються під час проходження певного онлайн-курсу чи його частин, мали зв'язок з очікуваними навчальними результатами даної дисципліни/освітньої програми та перевірялись в підсумковому оцінюванні.

Правила академічної доброчесності

Перед початком курсу кожному здобувачу вищої освіти доцільно ознайомитися з «Кодексом честі», розміщеним на сторінці навчальної дисципліни на платформі MOODLE та прийняти його умови.

За списування під час проведення модульного контролю чи підсумкового контролю, студент позбавляється подальшого права здавати матеріал і у нього виникає академічна заборгованість.

За списування під час виконання окремих завдань, студенту знижується оцінка у відповідності до ступеня порушення академічної доброчесності.

Документи стосовно академічної доброчесності (про плагіат, порядок здачі курсових робіт, кодекс честі студентів, документи Національного агентства стосовно доброчесності) наведені на сторінці **ЯКІСТЬ ОСВІТИ** сайту НУВГП - <http://nuwm.edu.ua/sp/akademichna-dobrochesnistj>

Очікується, що роботи здобувачів вищої освіти будуть їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Виявлення ознак академічної недоброчесності в практичній (письмовій) роботі студента є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману.

Вимоги до відвідування

Лекції та практичні заняття відбуваються в офлайн або онлайн режимі згідно розкладу.

Здобувачі вищої освіти обов'язково повинні відвідувати усі заняття, де передбачається колективна робота у мікрогрупах та проводяться презентації виконаних студентами робіт. Усі інші види робіт студент може виконувати самостійно, дотримуючись встановлених дедлайнів. У разі відсутності студента на занятті, що передбачає виконання колективної роботи, з поважної причини (підтверджується документально) студенту видається альтернативне завдання.

Здобувач вищої освіти має право оформити індивідуальний графік навчання згідно відповідного положення <http://ep3.nuwm.edu.ua/6226/>.

Здобувачі без обмежень можуть на заняттях використовувати смартфони, планшети та ноутбуки.

Затверджено

Проректор з науково-педагогічної та
навчальної роботи

Валерій СОРОКА

документ підписаний КЕП
Номер документа СИЛ №1235
Підписувач Сорока Валерій Степанович
Підписувач (дані КЕП):
Сертифікат 3FAA9288358EC003040000009B6C3700C8C2C100